

Rapportage inkomensgegevens van bestuurders van zorginstellingen uit de jaarverslagen-2011

1. Inleiding

VWS rapporteert jaarlijks aan de Kamer over de gegevens van de inkomens van bestuurders van zorginstellingen zoals in de jaarverslagen worden verantwoord (TK 29689, nrs. 4, 34, 124 en 174, TK 30111, nr. 48, 50, 52 en 55. In deze rapportage zijn grotendeels dezelfde tabellen gegenereerd als in de voorgaande jaren.

2.1 Reikwijdte van het onderzoek

In de analyse is gekeken naar vier sectoren:

- Ziekenhuiszorg: 110 instellingen
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ): 143 instellingen
- Gehandicaptenzorg: 125 instellingen
- Verpleging, Verzorging en Thuiszorg (VVT): 378 instellingen

2.2 Beloningsniveau van de bestuurders in 2011

De gegevens over het beloningsniveau in 2011 hebben betrekking op 1.179 bestuurders, werkend bij 756 instellingen. Interim-bestuurders en gewezen bestuurders zijn bij deze analyse buiten beschouwing gelaten. De inkomensgegevens van bestuurders van ZBC's (zelfstandige behandelcentra) lenen zich niet voor analyse omdat zij daar niet in loondienst zijn. Daarom zijn ze er dit jaar weer buiten gehouden. In iedere sector behalve de ziekenhuiszorg zien we dit jaar een hoger aantal instellingen en dus ook meer bestuurders dan in 2010 (was in 2010: 745 instellingen met 1.152 bestuurders; in 2011: 756 instellingen met 1.179 bestuurders).

De inkomensgegevens hebben betrekking op het brutoloon inclusief het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering, maar exclusief de onkostenvergoeding en de werkgeverslasten (premies en pensioen). Ook de eventuele ontslaguitkering en de eventuele bonus zijn hierin niet meegenomen, maar deze komen in paragraaf 5 terug. Het brutoloon van de bestuurder is omgerekend naar een voltijds jaarloon voor de vergelijkbaarheid. Dat wil zeggen dat is gecorrigeerd voor een eventuele deeltijdfactor en voor een eventueel kortere duur van het dienstverband in het verslagjaar. Omdat de klassenindeling in tabel 1 dezelfde is gebleven (i.e. niet aan inflatiecijfers is aangepast), is daar met de invulling van de tabel rekening mee gehouden (i.e. exclusief inflatie).

Tabel 1 Bruto jaarloon 2011 zorgbestuurders naar sector

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	VVT	Totaal
Minder dan €100.000	1%	31%	26%	38%	28%
Tussen €100.000 en €150.000	14%	39%	40%	44%	36%
Tussen €150.000 en €200.000	52%	26%	29%	16%	27%
Meer dan €200.000	33%	4%	5%	2%	9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	231	245	174	529	1.179
Gemiddeld	186.000	123.000	128.000	114.000	132.000

De tabel laat een stabiel beeld zien ten opzichte van dezelfde tabel over 2010.

2.3 Vergelijking met de normen van de sector

1 september 2009 is de nieuwe Beloningscode Bestuurders in de Zorg (BBZ) in werking getreden. Die geldt alleen voor nieuwe contracten. Die code kan daarom pas effect sorteren op de inkomens van nieuwe bestuurders die in 2010 worden ingeschaald. Daarom kon dat effect pas in 2011 gemeten worden in de jaarverslagen over 2010. Paragraaf 2.4 gaat nader op de BBZ in.

In deze paragraaf is de tot nu toe gebruikelijke aanpak gehanteerd van het afzetten van de inkomens van de bestuurders tegen de NVTZ- dan wel de NVZD-norm. Met name die laatste norm was de gebruikelijke namelijk ten tijde dat de contracten die hier worden geanalyseerd, werden afgesloten.

De Nederlandse vereniging van toezichthouders in de zorg (NVTZ) en de Nederlandse vereniging van ziekenhuisdirecteuren (NVZD) hebben beide een regeling opgesteld die het maximumsalaris aangeeft dat de bestuurder zou mogen verdienen aan de hand van kenmerken van de organisatie (personeel, omzet, complexiteit). De regeling van de NVTZ is gematigder dan die van de NVZD. In onderstaande tabellen wordt per sector een vergelijking gemaakt tussen het maximale salaris van de regeling in vergelijking met het genoten salaris.

Tabel 2 Bruto jaarloon 2011 zorgbestuurders in vergelijking met de NVTZ-regeling

	Ziekenhuis-		Gehandicap-		Totaal
	zorg	GGZ	tenzorg	VVT	
minder dan 75%	3%	14%	16%	9%	9%
van 75 tot 90%	3%	13%	12%	13%	11%
van 90 tot 100%	8%	11%	19%	19%	15%
van 100 tot 110%	19%	10%	11%	21%	17%
van 110 tot 125%	34%	15%	18%	19%	21%
van 125 tot 150%	31%	26%	21%	15%	21%
meer dan 150%	2%	11%	3%	4%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	231	245	174	529	1.179

Wanneer wordt gekeken naar de beloning van bestuurders in vergelijking met de richtlijn van de NVTZ, dan moet geconcludeerd worden dat 65% van de inkomens ook in 2011 uitkomen boven de uitkomst die toepassing van de richtlijn van de toezichthouders zou hebben laten zien. In 2010 was dat nog 67%.

Tabel 3 Bruto jaarloon 2011 zorgbestuurders in vergelijking de NVZD-regeling

	Ziekenhuis-		Gehandicap-		Totaal
	zorg	GGZ	tenzorg	VVT	
minder dan 75%	6%	18%	26%	21%	18%
van 75 tot 90%	25%	29%	47%	36%	34%
van 90 tot 100%	30%	23%	14%	22%	23%
van 100 tot 110%	23%	17%	6%	11%	14%
van 110 tot 125%	11%	7%	3%	5%	6%
van 125 tot 150%	4%	6%	1%	5%	4%
meer dan 150%	1%	0%	3%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	231	245	174	529	1.179

Hoewel de NVZD-regeling ruimer is dan de NVTZ-regeling, komen 25% van de bestuurdersinkomens in 2011 uit boven de uitkomst die toepassing van de NVZD-regeling zou hebben laten zien. In 2010 zat 27% van de bestuurders boven het maximum.

Als we de beloning afzetten tegen de globaal werkende (want onafhankelijk van omvang van de instelling en van complexiteit van het productieproces, van de functiezwaarte dus) norm van 130% van het gemiddelde ministersalaris in 2010, €187.340, dan zien we dat gemiddeld 82%, evenwel verschillend per sector, daar onder blijft. Dat is een lichte daling ten opzichte van 2010 toen 83% onder die norm bleef.

Tabel 4 bruto jaarloon 2011 afgezet tegen 130%-norm

	Ziekenhuiszorg	GGZ	Gehandicaptenzorg	VVT	Totaal
Onder de norm	45%	88%	89%	93%	82%
Boven de norm	55%	12%	11%	7%	18%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Het totaalpercentage van boven de norm is licht gestegen namelijk van 17% naar 18%. Die stijging doet zich alleen in de VVT-sector voor (2010: 5% en 2011: 7%).

2.4 De beloning van zorgbestuurders met een nieuwe baan

Zoals aangeduid in paragraaf 2.3 is de sector eind 2009 zelf met een nieuwe beloningsnorm gekomen, de beloningscode voor bestuurders in de zorg, de BBZ. Naast de loonontwikkeling van de zittende bestuurders is het dan ook van belang te kijken naar de beloning van de bestuurders die in 2011 in een nieuwe functie zijn begonnen (dat hoeven niet per se nieuwe instromers te zijn, het kunnen ook mutaties binnen de sector zijn). Hier kijken we dus naar alle nieuwe bestuurders in 2011.

Omdat deze zorgbestuurders in 2011 aan een nieuwe functie zijn begonnen, hebben we dezen in tabel 5 alleen afgezet tegen de norm van de BBZ. Daarbij is uitgegaan van een eventuele toeslag wegens omgevings- en risicofactoren van maximaal 15%. Op grond van de BBZ kan die echter maximaal 30% zijn. Wanneer er dus een hogere toeslag dan 15% is overeengekomen, komt dat in de onderstaande tabel als een overschrijding naar voren (meer dan 100%). In de perceptie van het veld is er dus bij minder dan 115% geen sprake van een overschrijding.

Tabel 5 Zorgbestuurders met een nieuwe baan t.o.v. BBZ-norm met een maximale toeslag van 15%

	Ziekenhuis- zorg	GGZ	Gehandicap- tenzorg	VVT	Totaal
minder dan 75%	3	11	6	17	37
van 75 tot 90%	11	7	7	14	39
van 90 tot 100%	8	5	1	6	20
van 100 tot 110%	2	2	0	6	10
van 110 tot 125%	0	0	0	2	2
van 125 tot 150%	0	0	1	0	1
Totaal aantal	24	25	15	45	109

2.5 Overige zaken

Bonussen

In 2011 heeft 8% (2010: 7%) van de bestuurders een bonus ontvangen van gemiddeld €10.100 (2010: €13.500). Het bedrag is dus gedaald ten opzichte van 2010.

De hoogte van de bonus was in de ziekenhuissector hoger dan gemiddeld (€15.200), maar lager dan een jaar eerder (€19.750).

Ontslagvergoedingen

In 2011 ontving 1,6% (2010: 2,3%) van alle bestuurders enige vorm van ontslagvergoeding. De gemiddelde ontslagvergoeding in 2011 komt neer op €144.500 (2010: €177.000), echter met een vrij grote variatie. Het percentage bestuurders dat een vergoeding kreeg, is gedaald ten opzichte van 2010. Toch is het aantal interim-bestuurders in 2011 constant gebleven ten opzichte van 2010, zie de volgende paragraaf. De gemiddelde ontslagvergoeding ligt lager dan in het voorgaande jaar, maar dat kan aan de samenstelling van de ontslagenen liggen (bv. meer mensen met een relatief kort dienstverband dan wel een relatief lager salaris). Bij de in jaarverslagen verantwoorde ontslagvergoedingen moet worden bedacht dat de uitgekeerde ontslagvergoedingen lager kunnen uitvallen, met name wanneer er anticumulatiebedingen gelden (betrokkene heeft ander betaald werk gevonden).

Interim-bestuurders

Naast de 1.1579 bestuurders die in de bovenstaande tabellen zijn geanalyseerd, zijn in 2011 ook nog 96 bestuurders extern ingehuurd. Dit is ongeveer gelijk aan 2010. Toen waren het er 95. De neiging kan bestaan om te denken dat iedere extern ingehuurde bestuurder een interim-bestuurder is. De praktijk laat evenwel zien dat er ook instellingen zijn die structureel geen bestuurders in loondienst hebben, maar structureel werken met dezelfde extern ingehuurde bestuurder. Vaak gaat het dan om instellingen die werken met een bestuurder die werkt via een management-bv.

De interim-bestuurder verbleef evenals in 2010 gemiddeld 9 maanden bij de instelling. Dat is op zich lang voor een interimmer.

De gemiddelde vergoeding (dat is dus een ruimer begrip dan 'de beloning' omdat daar ook allerlei kostenvergoedingen voor zelf af te sluiten sociale zekerheid en dergelijke, plus overheadkosten van de interimmer in zitten), omgerekend naar jaarbasis bedroeg ruim €226.000 (2010: €242.000).

Toezichthouders

In deze analyse is de beloning van toezichthouders bij zorginstellingen in de onderstaande tabel 6 afgezet tegen de globaal werkende norm (want onafhankelijk van hun werkelijke inzet) van €10.000 voor een lid en €15.000 voor een voorzitter. Dat zijn de bedragen die de NVTZ als maximum adviseert bij een normale werkbelasting en exclusief deelname aan commissies. Overschrijdingen ten opzichte van dat referentiekader zijn dus niet noodzakelijk meteen in strijd met de NVTZ-regeling omdat er per geval verklarende factoren voor kunnen zijn.

Tabel 6 Analyse vergoeding toezichthouders 2011

	Zieken- huiszorg	GGZ	Gehand- captenzorg	VVT	Totaal
Voorzitters met vergoeding > € 15.000	10,9%	2,6%	2,3%	2,6%	3,9%
Leden met vergoeding > € 10.000	15,9%	6,4%	4,2%	3,7%	6,3%
Totaal	15,0%	5,6%	3,8%	3,5%	5,9%

Hier is sprake van een stijging bij met name de leden (2011 6,3%, 2010 4,3%). Zoals vermeld hoeft dit niet te wijzen op overschrijdingen van het maximale NVTZ-advies omdat bijvoorbeeld werkbelasting en deelname aan commissies verklarende factoren kunnen zijn.